

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2003-2004

22 april 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, MEDIA EN SPORT

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over een Vlaams-Nederlands Centrum voor Europa in Brussel

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de bescherming en aankoop van het Militair Hospitaal in Antwerpen

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Wonen, Media en Sport, over het optreden van politici in spel- en amusementsprogramma's op de VRT

Commissie voor Cultuur, Media en Sport

Donderdag 22 april 2004

VOORZITTER : De heer Jo Vermeulen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 09.59 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over een Vlaams-Nederlands Centrum voor Europa in Brussel

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Grouwels tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over een Vlaams-Nederlands Centrum voor Europa in Brussel.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, dit belangrijke thema is tijdens de besprekingen van de beleidsbrief Buitenlands Beleid met de beleidsprioriteiten voor de periode 2003-2004 reeds aan bod gekomen. In die beleidsbrief heeft de minister van Buitenlandse Aangelegenheden de oprichting van een Vlaams-Nederlands Centrum voor Europa in Brussel een belangrijk actiegericht speerpunt voor 2004 genoemd.

In de beleidsbrief Cultuur met de beleidsprioriteiten voor de periode 2003-2004 heeft de bevoegde minister verklaard dat de uitgangspunten met betrekking tot dit centrum in de loop der jaren zijn geëvolueerd. In die beleidsbrief staat letterlijk dat : ‘waar in de beginfase nog veel de nadruk lag op de uitstraling van de gemeenschappelijke taal en literatuur, zijn de accenten ondertussen verschoven naar een huis met een duidelijk internationaal profiel, een Europees huis met ruimte voor reflectie en debat over maatschappelijke en culturele aspecten in het nieuwe, uitgebreide Europa.’

CD&V is steeds een voorstander van een Vlaams-Nederlands Centrum voor Europa in Brussel geweest. We zijn van mening dat dit centrum een aantal essentiële functies heeft, namelijk een ontmoetingsfunctie, een organisatie- en coördinatiefunctie voor het culturele leven in Vlaanderen en in Nederland en een belangrijke functie ten aanzien van de rest van Europa.

Het Europese aspect en de Vlaams-Nederlandse samenwerking zijn volgens ons de twee essentiële pijlers van het centrum. Dit centrum moet dan ook in Brussel worden gehuisvest. Het is zeer belangrijk dat de Nederlandse taal en cultuur door middel van een gezamenlijk Vlaams-Nederlands optreden in de Europese hoofdstad aanwezig zijn. Het is voor ons duidelijk dat het middenveld in Vlaanderen en in Nederland hierbij moet worden betrokken. De Europese hoofdstad is de plek bij uitstek om onze cultuur en onze taal te tonen en te promoten.

In december 2001 heeft de commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland een belangrijk advies over het Vlaams-Nederlands Centrum voor Europa in Brussel uitgebracht. In dit advies krijgt het centrum drie kerntaken, namelijk debat en ontmoeting, informatie over de Nederlandse taal en over de Vlaams-Nederlandse cultuur en samenwerking, ten slotte, een presentatiefunctie.

Aangezien we een Vlaams-Nederlands Centrum voor Europa in Brussel een belangrijk instrument van het Vlaams buitenlands beleid vinden, hebben we minister Ceysens hierover op 17 februari 2004 een aantal vragen gesteld. Zij heeft toen geantwoord dat de voltallige Vlaamse regering het dossier ondersteunt, maar dat de minister van Cultuur de verantwoordelijkheid voor de realisatie draagt.

Via een persbericht van 16 maart 2004 hebben we vernomen dat de Vlaamse minister van Cultuur en de Nederlandse staatssecretaris van Cultuur, On-

Grouwels

derwijs en Wetenschap zijn overeengekomen dat het Vlaams-Nederlands Centrum voor Europa in Brussel op 24 juni 2004 de deuren zal openen.

We bevinden ons momenteel drie maanden voor de opening van het centrum en enkele weken voor het einde van de werkzaamheden van het Vlaams Parlement en van de huidige Vlaamse regering. In verband met dit dossier moeten evenwel nog een aantal belangrijke beslissingen worden genomen. Een aantal vragen over het profiel, de financiering en de leiding van het centrum zijn nog niet beantwoord.

Mijnheer de minister, welke overeenkomst hebt u met uw Nederlandse collega bereikt over de doelstellingen van Vlaams-Nederlands Centrum voor Europa in Brussel ? Zal het centrum enkel een plaats voor debat en reflectie vormen, of zal het een instrument in functie van de internationale uitstraling van de Nederlandse taal en van de Vlaams-Nederlandse cultuur in ruime zin worden ? Welke overeenkomst hebt u met uw Nederlandse collega bereikt over een budgettair meerjarenprogramma ? Is in de nodige werkingsmiddelen voor het werkingsjaar 2004 voorzien ?

Wat bent u met uw Nederlandse collega overeengekomen inzake de samenstelling en benoeming van de raad van bestuur en de aanstelling van een pré-intendant en een zakelijk leider ? Hoe wordt de betrokkenheid bij dit centrum van het brede Vlaamse en Nederlandse middenveld gerealiseerd ? Dan heb ik het met name over die organisaties die zich al jaren inzetten voor het bevorderen van de Vlaams-Nederlandse samenwerking en de uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur. Men onderschat de belangstelling die in dit milieu nog steeds sterk leeft voor dit initiatief. Die mensen zijn daar trouwens jaar en dag mee bezig geweest.

Na de opening van het centrum, op 24 juni 2004, wordt er in grote verbouwingen voorzien, die in 2006 afgerond zouden zijn. Wat zijn de gevolgen hiervan voor de werking van dit centrum vanaf die opening ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, enkele weken geleden vestigde men de aandacht op het feit dat ik samen met een collega 30 jaar zitting heb in het parlement. In al die jaren heb

ik dit thema steeds op de agenda weten staan. We hebben altijd al aan die kar getrokken. Dan heb ik het over diverse mensen uit verschillende politieke partijen, zoals de heer Suykerbuyk van CD&V, en de heer Hancké. Ik wil daarmee aantonen dat dit reeds lang op de agenda staat.

Onlangs was de minister-president op bezoek bij de Nederlandse minister-president, de heer Balkenende, een bezoek dat in de geschiedenis geboekstaafd zal staan als het bezoek met het broodje. De Vlaamse minister-president had immers gezegd dat hij best zijn broodjes zou meenemen. In Nederland had men echter in een schitterende maaltijd voorzien, en in broodjes voor de minister-president. Tijdens dat bezoek is het Vlaams-Nederlands Centrum formeel en op het hoogste niveau ter sprake gekomen. Dat leidde tot de duidelijke afspraak dat dit centrum nog voor de grote vakantie moest worden geopend. Dat was de politieke wil van zowel de minister-president als de minister-president van Nederland. Het is dus niet zo dat dit wordt onderschat, waarmee ik niet wil zeggen dat het in sommige kringen niet wordt onderschat.

Er is een politieke overeenkomst tussen het Vlaamse en het Nederlandse beleid. Binnen het Nederlandse beleid is dit lang onbeslist gebleven, maar die beslissing wordt op het hoogste niveau nagekomen en gedragen. Er bestaat inderdaad een modetrend bij sommigen om te vinden dat alles wat de identiteit van een gemeenschap draagt, achterhaald, petieterig en nostalgisch is. Ik ga steeds uit van het woord 'internationaal' : dat bestaat uit het woord 'inter' en het woord 'nationaal'. Men gaat immers steeds uit van zijn identiteit. Ik herinner me twee soorten landkaarten van Europa. Ik herinner me de landkaart die onmiddellijk na de tweede wereldoorlog aan de wand van de klas hing. Daar waren alle gebieden, zoals Oekraïne en Bohemen, aangeduid. Op dezelfde plaats hing 10 jaar later een andere kaart. Oost-Duitsland en Tsjecho-Slowakije stonden daar nog op, maar voor de rest was er sprake van één witte vlek, de USSR geheten. Als we nu opnieuw die kaart bekijken, dan zien we hoe al die identiteiten opnieuw naar boven zijn gekomen. Die identiteiten zijn de oorzaak geworden van vrijheid, van het toetreden tot de Europese Unie. Waren ze er niet geweest, dan was dit nog steeds een wit vlak. Ik ben dus dankbaar voor 'identiteit', maar ik huiver voor overacting qua identiteit. Dat kan immers ook nefaste gevolgen hebben.

Sommigen onderschatten dit. Ik heb daar mijn mening over. Het beleid onderschat de zaak in elk geval niet. Dat is trouwens ook de reden waarom

Van Grembergen

de verbouwingswerken ook materieel nog noodzakelijk zijn.

Met mijn Nederlandse collega heb ik een aantal afspraken gemaakt over het huis. Mevrouw Grouwels, in uw vraag lees ik dat CD&V steeds voorstander is geweest van een Vlaams-Nederlands Huis in Brussel. Het huis heeft tot doel om Vlaanderen en Nederland in Brussel gezamenlijk en duidelijk zichtbaar te laten opereren, en om het sociaal-culturele debat van Vlaanderen met de Europese partners en het veld te stimuleren.

Het huis heeft de volgende functies : debat en ontmoeting, presentatie, en informatie. In uw analyse zitten die elementen ook. De specifieke meerwaarde van het huis is de kernfunctie van ontmoeting, debat en reflectie, in het bijzonder over cultuur, samenleving en politiek. Degene die het over cultuur heeft, kan niet langs de taal heen. Ik beweer niet dat het oude adagio van het einde van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw – ‘de tael is gansch het volk’ – hiervan de volledige vertolking is. Als het echter over cultuur gaat, zit er onvermijdelijk de taal aan vast. Hiertoe richten Vlaanderen en Nederland zich als gezamenlijke cultuurgemeenschap tot Europa. Elk woord is hier belangrijk.

Ik weet ook wel dat er de jongste jaren een strekking is die stelt dat Vlaanderen en Nederland uit elkaar moeten worden gehaald. Ik zeg ook niet dat we identieke tweelingen zijn. Dat moet ook niet. Zelfs al zitten we als Vlamingen aan dezelfde tafel, dan nog ben ik anders dan Jo. Jo zal nog anders zijn dan Brigitte, Brigitte nog anders dan Johan. En toch behoren we tot dezelfde gemeenschap.

Wat presentatie en informatie betreft, moet het huis samenwerken met andere organisaties door goede afspraken en onderlinge afstemming, omdat informatie over Nederland en Vlaanderen en hun cultuurbeleid reeds in Brussel beschikbaar is. Ook de Vlaamse Gemeenschap levert inspanningen. Ze moeten wel bij de zaak worden betrokken.

Vlaanderen heeft 150.000 euro vrijgemaakt op de begroting 2004. Nederland onderzoekt of er 300.000 euro kan worden uitgetrokken. Het maximaal bedrag is dus 450.000 euro voor 2004, afhankelijk van de activiteiten die dit jaar mogelijk zijn. Voor de volgende jaren wordt een groeiscenario in het vooruitzicht gesteld. In 2005 zou het om 750.000 euro kunnen gaan, in 2006 om 1.000.000 euro en in 2007 om 1.500.000 euro.

Ik heb met mijn Nederlandse collega een overeenkomst bereikt over de oprichting van een VZW. De raad van bestuur zou bestaan uit een voorzitter en vier bestuurders – twee Vlaamse en twee Nederlandse –, die tijdens de voorbereidende fase tot 2006 wordt uitgebreid met drie waarnemend ambtenaren. Het gaat om een vertegenwoordiger van Cultuur Vlaanderen en Nederland en iemand van Buitenlandse Zaken Nederland. In het Vlaams staatsbestel hebben de functioneel bevoegde ministers dezelfde handelingsbevoegdheid in het buitenland. In Nederland is dat niet het geval : als men daar de grens overschrijdt, moet het departement van Buitenlandse Zaken erbij betrokken worden.

De raad van bestuur zal een duo voorstellen, bestaande uit een pre-intendant en een zakelijk leider. Ze krijgen als taak om, in samenspraak met het culturele veld, tijdens de aanvangsperiode de werking van het huis verder te ontwikkelen en bekend te maken. Het is de taak van de pre-intendant om de samenwerking te organiseren met organisaties die zich inzetten voor de bevordering van de Vlaams-Nederlandse samenwerking en de gezamenlijke uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur.

De kantoren en vergaderruimten van het centrum worden ondergebracht in het historisch pand dat daartoe werd aangekocht en dat nu gebruiksklaar is. Kort na de opening wordt echter meteen bijgebouwd. Op een belendend perceel wordt een nieuwbouw opgetrokken met onder andere een auditorium, een aantal kleinere zalen en allerhande audiovisuele faciliteiten. Er komt ook een lift ten behoeve van de mindervaliden.

In het begin van 2006 moet de nieuwe vleugel worden opgeleverd. In 2006 zal de pre-intendant de fakkel aan de intendant doorgeven. Het is de bedoeling dat het bestaande gebouw reeds in 2004 en zeker tot de zomer van 2005 een beperkte functie zal vervullen. We denken hierbij in eerste instantie aan de kantoren van de pre-intendant, aan de horeca-functie en aan een beperkte activiteitenkalender. Halverwege 2005 zal het centrum gedurende korte tijd de deuren sluiten om de overgang met de nieuwbouw te realiseren en om een lift voor het publiek te bouwen. Het is de bedoeling de functies van het Vlaams-Nederlands Centrum voor Europa in Brussel zo maximaal mogelijk te realiseren tot het in 2006 zijn volledige opdracht kan vervullen.

Het Vlaams-Nederlands Centrum voor Europa in Brussel zal in juni 2004 de deuren openen. Deze plichtigheid zal door de Vlaamse en de Nederlandse regering worden bijgewoond. Het definitieve

Van Grembergen

programma voor de volgende maanden zal op dat ogenblik allicht nog niet zijn ingevuld. We willen evenwel geen aarzelende indruk maken.

In de tweede helft van dit jaar wordt Nederland voorzitter van de EU. Hoewel dit in het verleden niet altijd het geval is geweest, is de Nederlandse regering van plan om ditmaal van de voorzitterspositie gebruik te maken om de specifieke, speciale relatie tussen Nederland en Vlaanderen te beklemtonen. Zelfs als het hier slechts om een symbolische actie zou gaan, vind ik dit nog steeds een belangrijk gegeven.

In dit kader zal tevens een herdenkingsinitiatief rond De Stomme van Portici worden genomen. We gaan hierbij uit van de redenering dat we de grens tussen Vlaanderen en Nederland eigenlijk al lang achter ons hebben gelaten en dat we hier in de praktijk geen rekening meer mee houden. Als minister van Cultuur zal ik de symbolische zijde van dit initiatief mee trachten in te vullen.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de minister, u hebt het historisch verloop van dit dossier correct geschetst. Deze zaak sleept nu al 30 jaar aan. Ik beweert niet dat de oorzaken van het tijdverlies steeds aan Vlaamse kant moeten worden gezocht, we weten dat er ook in Nederland enige stroefheid is geweest. Nu de concrete mogelijkheid zich voordoet, zijn we erom bekommerd dat het centrum zo snel mogelijk de juiste start neemt. Ik zou dan ook nog een paar aanvullende vragen willen stellen.

Ik vind dat de nadruk sterk op debatten over cultuur en over andere onderwerpen wordt gelegd. Zal ook aan de uitstraling en de bekendmaking van onze eigen taal en cultuur worden gewerkt ? De Europese hoofdstad is een tweetalige stad waar het Nederlands, naast het Frans, een eigen plaats heeft. De internationale gemeenschap in Brussel kent onze taal en onze cultuur te weinig. Zal hier rekening mee worden gehouden ? De uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur lijkt me zeer belangrijk, omdat in het kielzog van deze uitstraling de aandacht op Vlaanderen en op Nederland wordt gevestigd. Hoe specifiek zullen de debatten zijn ? Gaat het om een presentatie van de Nederlandse taal en cultuur of zijn het debatten over het algemeen belang van de diverse culturen in Europa ?

Minister Paul Van Grembergen : Mevrouw Grouwels, ik zou hier even op willen inpikken. Ik deel uw bekommernissen. De uitwerking van het programma wordt evenwel aan de pre-intendant toevertrouwd. Naar alle waarschijnlijkheid zullen de Vlaamse en de Nederlandse regering mevrouw van den Bergh tot pre-intendant aanstellen. Aangezien mevrouw van den Bergh vroeger nog een functie bij de Nederlandse Taalunie heeft uitgeoefend, kan ik me moeilijk voorstellen dat ze de Nederlandse taal bij het uitoefenen van een dergelijke functie als een onbelangrijke factor zou beschouwen. Als minister van Cultuur zou ik het programma zelf kunnen schrijven, maar ik denk niet dat dit de bedoeling is. Op basis van mijn en uw bekommernissen, die in de verslagen worden opgenomen, moet de pre-intendant een eigen programma schrijven.

We moeten nagaan wat we tijdens de beginjaren kunnen doen. In 2006 zal de verantwoordelijkheid van de pre-intendant ten einde lopen. Op dat ogenblik zullen we, op basis van een profielomschrijving, een intendant moeten aanstellen. Dit betekent uiteraard niet dat mevrouw van den Bergh niet aan die profielomschrijving zou voldoen. Het is evenwel niet de bedoeling dat de pre-intendant bepaalt wie de intendant zal zijn : deze aanstellingen moeten los van elkaar staan.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de minister, ik ben ook bekommerd om de betrokkenheid van het middenveld. De recente ontwikkelingen doen me vrezen dat het middenveld niet meer bij het centrum wordt betrokken. De opdrachtgevers, de Vlaamse en de Nederlandse overheid, zouden duidelijk moeten aangeven dat een actieve betrokkenheid van het middenveld het draagvlak van het Vlaams-Nederlands Centrum voor Europa in Brussel zou versterken. We moeten positief reageren op de belangstelling die het middenveld steeds heeft getoond en nog steeds toont. Ik heb de indruk dat dit momenteel onvoldoende gebeurt.

Ik weet niet of de pre-intendant de opdracht zal krijgen om hier rekening mee te houden. Ik weet evenmin wat mevrouw van den Bergh hierover denkt. Ik hoop dat het Vlaams-Nederlands Centrum voor Europa in Brussel geen centrum van twee overheden zal worden, maar dat het door heel wat verenigingen zal worden ondersteund.

Op een bepaald ogenblik zal het centrum volledig worden gesloten. Zal dit ook een onderbreking van de activiteiten inhouden, of zullen die op andere plaatsen in Brussel worden voortgezet ? Er zijn alleszins genoeg culturele platformen in Brussel die dit mogelijk zouden maken.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Het middenveld in Nederland en in Vlaanderen, met inbegrip van Brussel, moet een rol spelen in het Vlaams-Nederlands Centrum voor Europa in Brussel. Het middenveld moet punten aanbrengen die door de pre-intendant moeten worden geagendeerd. Het middenveld mag zeker niet als een buitenstaander worden bekeken. De raad van bestuur zal de intenties van de pre-intendant opvolgen en coachen.

Mocht het pand niet bruikbaar zijn, dan zijn er verschillende even prestigieuze en tot de verbeelding sprekende locaties die zin kunnen geven aan de relatie tussen Vlaanderen en Nederland. Ik heb de Nederlanders laten weten dat Vlaanderen bereid is, als de nood rijst en al naargelang de activiteiten, het Errerahuis – toch het meest prestigieuze huis dat Vlaanderen heeft – mee ter beschikking te stellen voor door de intendant te bepalen gelegenheden. Ik begrijp dus uw bekommernis, want ik ben daar ook gevoelig voor.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de bescherming en aankoop van het Militair Hospitaal in Antwerpen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, over de bescherming en aankoop van het Militair Hospitaal in Antwerpen.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, mijnheer de minister, uw ministerieel besluit van 2 oktober 2003 voorzag in een ruime bescherming van de waardevolle gebouwen op de site van het Militair Hospitaal te Antwerpen. In dit besluit bepaalde u dat naast de kapel, het klooster, de farmacie, de zeven centrale ziekenzalen en het etnisch lokaal, ook de oostelijke vleugel met de kazerne en de wasserij moesten worden beschermd. Dit beschermingsbesluit werd gunstig onthaald door de mensen die ijveren voor een

maximale bescherming van de site en door de buurtbewoners. Ik was zelf ook enthousiast over het feit dat die bescherming zo ver ging.

Ook het stadsbestuur van Antwerpen is gewonnen voor een behoud van deze belangrijke cultuurhistorische site, maar wordt wel geconfronteerd met de mogelijke financiële gevolgen van uw beschermingsvoorstel. De stad zou het terrein voor 9 miljoen euro kunnen kopen van Landsverdediging, maar wil dit dan doorverkopen aan projectontwikkelaars, waarbij ze maximale randvoorwaarden wil bedingen inzake de nieuwe ontwikkeling : voldoende groen, betaalbare woningen, waaronder ook een aandeel sociale woningen, ruimte voor cultuur en gemeenschapsvoorzieningen en ook voor een aantal economische activiteiten. Het gemeentelijke vastgoedbedrijf Vespa berekende recent dat door het beschermingsbesluit in plaats van 44.000 vierkante meter slechts 33.330 vierkante meter beschikbaar zou zijn voor nieuwbouw. Daardoor zou de kostprijs van de woningen met 20 tot 30 percent moeten stijgen, wat in strijd is met de vraag van de stad naar voldoende betaalbare woningen en een gezonde sociale mix. Een rendabele, maar ook sociaal verantwoorde ontwikkeling zou dan maar mogelijk zijn als de stad het terrein verkoopt, met een verlies van tussen de 2 en 3 miljoen euro. Maar dit kan dan weer niet omdat de stad dan opnieuw op een beslissing van u stuit. Als minister van Binnenlandse Aangelegenheden stelt u immers dat de verkoopoperatie de stad geen geld mag kosten.

Nu moet ik wel bij zeggen dat de cijfers van Vespa worden aangevochten door de Werkgroep Militair Hospitaal, die het dossier al jaren volgt. Als wordt uitgegaan van kleinere wooneenheden, kunnen er misschien toch meer woningen worden gerealiseerd. De werkgroep heeft overigens een heel stedenbouwkundig plan opgemaakt voor de site Militair Hospitaal-Arsenaal, waarbij de kaart wordt getrokken van een duurzame ontwikkeling van het hele terrein, met een ringpark omheen de beschermde gebouwen, optimaal hergebruik van bestaande infrastructuur, een verweving van sociale woon-, culturele, sport- en economische functies en de keuze voor een autovrij gebied, met ondergrondse parkeergarages. Het architectenbureau OdU werkte dit al concreet uit. Overigens zijn er ook andere buurtcomités, verenigd in de Verenigde Krachten. Samen met de Straten-Generaal hebben zij ook heel wat ideeën ontwikkeld rond deze site, die dezelfde grondtoon aanhouden.

Uit een recente bevraging bij buurtbewoners blijkt overigens dat er vooral vraag is naar meer groen, liefst in de vorm van een volwaardig buurtpark.

Malcorps

Dat sluit aan bij de objectieve vaststelling dat in de omgeving inderdaad bijzonder weinig recreatie- of leefgroen voorhanden is. De keuze om in nog meer ruimte voor groen te voorzien in de plannen, kan de aantrekkelijkheid van de geplande woningen en voorzieningen allicht nog verhogen. Maar dit zou ook de kostprijs voor de stad verder kunnen opdrijven, indien meer groen op de site ten koste van nieuwe woonontwikkelingen gaat. Het Militair Hospitaal past in een visie op een duurzame stedelijke ontwikkeling van een hele wijk of een heel deel van de stad Antwerpen. Ook op dat vlak bent u bevoegd, mijnheer de minister, daar het hier gaat over stadsvernieuwing.

Wat is nu de stand van zaken van het overleg tussen uzelf en het stadsbestuur? Deze problemen zijn u immers genoegzaam bekend. Zijn bepaalde delen van uw beschermingsbesluit als minister bevoegd voor Monumenten nog bespreekbaar? Is anderzijds uw beslissing als minister bevoegd voor Binnenlandse Aangelegenheden dat de verkoop geen verlies mag opleveren, nog bespreekbaar? Meer zelfs, als de stad toch verkoopt met verlies, maar met de uitdrukkelijke bedoeling om samen met de cultuurhistorische doelstelling een belangrijke sociale of ecologische meerwaarde te realiseren, is het dan niet mogelijk dat hiervoor een tegemoetkoming komt van het Vlaams Gewest? Kan dit niet passen in een dynamisch sociaal betrokken monumentenbeleid of stadsvernieuwingsbeleid? Ik spreek u met deze vraag immers aan op uw drie bevoegdheden, namelijk inzake binnenlandse aangelegenheden, inzake monumentenzorg en inzake stadsvernieuwing. Daartussen moet er een evenwicht worden gevonden.

De heer Jo Vermeulen, voorzitter: Ik wil me bij dit betoog aansluiten, en daarnaast wil ik nog een alternatief op tafel leggen.

In het najaar van 2003 voerden we in deze commissie een discussie over het Militair Hospitaal. Mijnheer de minister, u stelde toen dat het de taak van de administratie Monumenten en Landschappen was om vanuit haar bekommernis voorstellen te doen. Wat u betrof, kon ze zo ver gaan als ze wilde, waarna het aan u zou zijn om, op basis van die voorstellen en andere noden die er bestaan inzake planning, leefbaarheid en bestemming, de nodige overwegingen te maken en een beschermingsvoorstel te formuleren.

Als ik uw redenering en die van het stadsbestuur volg, dan denk ik dat de wensen en doelstellingen zeer gelijklopend zijn. Men wil van die site een leefbare woon- en wandelwijk maken, met verwijzingen naar het historische geheugen. Ik vind het belangrijk dat de stad ook verwijst naar de verschillende historische lagen. Het beschermingsbesluit spitst zich immers toe op één historische laag van Arsenaal-Hospitaal. Op een bepaald ogenblik stuit men dan op de discussie over de muur. Het is niet onbelangrijk te bekijken in welke mate die muur in de hele discussie een hindernis zal worden, of een kans zal kunnen zijn. U zegt dat we die muur moeten beschermen, om het als kans te bewaren. Ook het stadsbestuur ziet duidelijk deze kans, maar wil net meer mogelijkheden scheppen door die niet te laten beschermen.

Ik wil verwijzen naar wat er is gebeurd met de hele site van Spoor Noord. Ook daar stonden een aantal historische gebouwen. Daar moet een park komen. Er zijn terzake wedstrijden uitgeschreven. Het stadsbestuur heeft daar heel duidelijk gekozen om een aantal gebouwen te bewaren, ook al waren ze niet beschermd, net omdat die reflex om zinvol om te gaan met dat historisch erfgoed nu aanwezig is bij het stadsbestuur. In die wedstrijd waren er ook voorstellen om alles met de grond gelijk te maken, maar de stad heeft ervoor gekozen bepaalde gebouwen te laten staan en ze een functie te geven, daar ze historisch waardevol zijn.

Daarom is het niet nodig ongerust te zijn. Specifiek over die muur wordt gesteld dat elke wijziging of doortrekking het begin zou zijn van een lange discussie en moeilijke onderhandelingen. We kunnen dit echter ook omkeren, en die muur als een mogelijkheid zien. In de opdracht aan de ontwerpers zal het een belangrijke randvoorwaarde zijn dat ze daar iets mee zouden doen. We kunnen nu niet voorspellen wat de architecten daar in al hun creativiteit mee kunnen doen, maar het moet mogelijk zijn om doortochten te maken. Misschien gaat het dan zelfs over grote doortochten. Dan zou het visuele aspect bewaard blijven.

De vergelijking is wat overdreven, maar ik verwijs naar de Berlijnse muur. Die moest men natuurlijk ook niet in zijn geheel beschermen, maar het is wel goed dat daar iets van overbleef. Door de snelheid van de gebeurtenissen is zowat alles daarvan verdwenen. Dat kan niet. Een combinatie moet mogelijk zijn: men moet het historisch geheugen zichtbaar houden, maar dat kan subtiel, zonder dat alles bewaard blijft zoals het is. De mogelijkheid moet bestaan om daar zinvol mee om te gaan. Ik pleit er

Vermeulen

dus voor om het stadsbestuur terzake tegemoet te treden.

Er bestaan verschillende opinies, ook bij de buurtgroepen. Sommigen zien het zeer ruim, anderen veel beperkter. Over de cijfers zal altijd discussie bestaan. Ik pleit voor het ondersteunen van de ommekeer die is gebeurd. Men is bekommerd om het erfgoed, dat men een bestemming wil geven, dat men betaalbaar wil houden. Laten we vanuit dat vertrouwen kiezen voor de meest werkbare oplossing, zodat ze de buurt – want daar gaat het toch om – ten goede komt. Ik steun de heer Malcorps daarin. Ik wens ook een lans te breken voor de zorgzaamheid waarmee het stadsbestuur hiermee omgaat.

Mevrouw De Lobel heeft het woord.

Mevrouw Hilde De Lobel : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ruim een half jaar geleden heb ik ook een vraag in die zin gesteld. Ik heb de vraag van de heer Malcorps niet gehoord omdat ik in een andere commissie moest zijn. Ik zal dan ook niet verder op de details ingaan. Ik wens wel te benadrukken dat ik blijf staan achter de bezorgdheid die ik toen heb geuit.

Zoals de voorzitter van deze commissie heeft gezegd, is het inderdaad belangrijk dat er zorg wordt besteed aan het erfgoed en de geschiedkundige waarde ervan. Dit mag er echter niet toe leiden dat op die site een dood geheel ontstaat. De historische waarde van het goed zit niet alleen in de vorm en manier waarop de stenen op elkaar zijn gelegd, maar ook in de functie, in het leven in die wijk.

Ik pleit er dan ook voor dat de maximale bewaring van het erfgoed zoveel mogelijk wordt gekoppeld aan een zo groot mogelijke vernieuwing. Er moet opnieuw leven komen in die wijk.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik apprecieer de houding van leden die hier hun bekommernis hebben geuit.

Mijnheer Malcorps, zoals u in uw vraag reeds aangaf, startte ik door de ondertekening van het voorlopige beschermingsbesluit op 2 oktober 2003 de beschermingsprocedure voor de meest waardevolle delen van het Antwerpse Militaire Hospitaal. Niet alle delen van de site worden beschermd. We heb-

ben de vraag gekregen dat wel te doen. Ik heb gekozen voor een afbakening. Dit bewijst dat mijn dienst en ook de dienst Monumenten een inschatting maken hoe een gemeenschap moet omgaan met zijn erfgoed, kijken wat haalbaar is en nagaan wat de kosten zijn. Onze benadering is niet fundamentalistisch, al is dat in het verleden wel eens het geval geweest. Af en toe steekt die visie nog eens de kop op. Wij trachten pragmatisch en toch met een bepaalde visie te kijken naar wat als erfgoed moet worden bewaard.

Reeds voor deze beslissing heb ik overleg gepleegd met het stadsbestuur. Het stadsbestuur is dus niet op een blauwe maandag in kennis gesteld van de keuze. We hebben herhaalde keren rond de tafel gezeten. Aanvankelijk wenste het stadsbestuur verder gaan. Daarna heb ik een voorlopige beslissing genomen. De delegatie onderkende toen samen met mij het historische, architecturale en stedenbouwkundige belang van delen van het Militair Hospitaal, zij het dat de afbakening van het beschermingsvoorstel volgens de delegatie te ruim werd bevonden.

Mijnheer de voorzitter, mevrouw De Lobel, ik ga er niet van uit dat het stadsbestuur verdacht is in dergelijke situatie of bij het aanbrengen van ideeën. Er wordt nogal gemakkelijk de indruk gecreëerd dat een openbaar of een stadsbestuur bijvoorbeeld uit winstbejag bakzeil haalt. Mijn ervaring is dat de grote steden evenzeer erg bekommerd zijn om het erfgoed. De indruk geven dat die bekommernissen enkel op het Vlaams niveau zouden bestaan, klopt niet. Daarnet werd het voorbeeld van Spoor Noord gegeven. Dit bewijst dat steden zorgvuldiger met de ruimte omgaan dan vroeger. De tijd van de projecten rond het Vleeshuis en het stadhuis in Antwerpen is voorbij.

Voor dat voorstel werd dus bij besluit van 2 oktober 2003 de beschermingsprocedure opgestart. Zoals bij iedere beschermingsprocedure werd ook aan het stadsbestuur advies gevraagd. Officieel ben ik nog niet in kennis gesteld van dit advies. Ik weet wel dat de discussies daarover aan de gang zijn.

In de loop van de beschermingsprocedure wordt ook advies gevraagd aan de bestendige deputatie en de diensten Ruimtelijke Ordening. Tevens worden de omwonenden door een openbaar onderzoek in de mogelijkheid gesteld opmerkingen en bezwaren te formuleren. Vanzelfsprekend worden ook de eigenaars tijdens de procedure gehoord.

Deze bundel van adviezen, opmerkingen en bezwaren zal mij in de komende weken worden overge-

Van Grembergen

maakt, samen met het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen. Het valt te verwachten dat ik in de loop van de maand mei een definitieve beslissing zal kunnen nemen.

Tijdens deze beschermingsprocedure vond er overleg plaats tussen enerzijds de stad Antwerpen met onder meer het gemeentelijk vastgoedbedrijf Vespa en anderzijds de afdeling Monumenten en Landschappen en mijn kabinet. Uit dit overleg blijkt dat de oostelijke vleugel – die de scheiding vormt tussen het militair hospitaal en het zogenaamde Arsenaal – het knelpunt zou kunnen zijn bij de verwezenlijking van een voor Vespa rendabel of op zijn minst budgettair neutraal vastgoedproject. Samen met u wil ik trouwens abstractie maken van de cijfers van Vespa. We moeten die niet zomaar voor waar aannemen.

In de komende weken – dus nog voor de ondertekening van het definitieve beschermingsbesluit – zal mijn kabinet dit knelpunt met Vespa en het Antwerpse stadsbestuur verder bespreken. Een eventuele nuancering van de bescherming voor wat betreft deze oostelijke vleugel wil ik dus zeker niet bij voorbaat uitsluiten. Ik wil met een open geest nagaan hoe we daar het best mee omgaan.

Mijnheer Malcorps, los van de discussie over een mogelijke verkoop met verlies, kan ik u zeggen dat voor de restauratie en de herwaardering van de in de toekomst beschermde delen van het militair hospitaal een beroep kan worden gedaan op de onderhouds- en restauratiepremie voor beschermde monumenten die, afhankelijk van de bestemming en de bouwheer, tot 80 percent kan bedragen.

Verder verwijst u in uw vraag naar mogelijkheden binnen het stadsvernieuwingsbeleid. In het kader van de tweede oproep daarvoor, diende de stad Antwerpen drie projecten in. Het militair hospitaal behoort niet tot dit lijstje. In de toekomst is het natuurlijk niet uitgesloten dat de volgende regering in een derde oproep zou voorzien, waarbij de site door het stadsbestuur kan worden voorgedragen. Dit hangt af van de prioriteiten van de stad.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Ik hoop dat er een goede oplossing uit de bus komt.

U hebt mijn vraag over het verkopen met verlies evenwel niet beantwoord. Is deze mogelijkheid totaal onbespreekbaar ? Iedereen kent de financiële situatie van de stad Antwerpen. Ik weet niet of het verkopen met verlies een oplossing zou bieden. Ik weet wel dat we er moeten uitgeraken. De moeilijke financiële situatie mag het stadsbestuur niet dwingen om bepaalde zaken te accepteren. Een te verregaande commercialisering zou nadelig zijn voor de buurt.

Minister Paul Van Grembergen : Dit is een moeilijke vraag. De aankoopprijs staat nog niet vast. Ik heb horen zeggen dat de verkoopprijs 9 miljoen euro zou bedragen, maar hierover is nog geen definitieve beslissing genomen. De onderhandelingen met het ministerie van Landsverdediging zijn nog niet afgerond.

Wie winst en verlies wil berekenen, moet rekening houden met de overheidssubsidies. Een klassering zou een meerwaarde betekenen. Indien die in rekening wordt gebracht, zitten we al gauw met een verlies.

De voorzitter : Mijnheer de minister, u stelt terecht dat deze discussie niet enkel rond cijfers mag draaien. We zouden bijna kunnen zeggen dat 'les chiffres sont faits pour s'en servir'. We mogen de architecturale mogelijkheden niet uit het oog verliezen. De vraag is hoe we van de gelegenheid gebruik kunnen maken om het verleden te bewaren en om de site de nodige leefmogelijkheden te bieden.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Wonen, Media en Sport, over het optreden van politici in spel- en amusementsprogramma's op de VRT

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Dijck tot de heer Keulen, Vlaams minister van Wonen, Media en Sport, over het optreden van politici in spel- en amusementsprogramma's op de VRT.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, ik betreur eigenlijk dat ik deze vraag om uitleg moet stellen. Ik loop het risico als een zielepoot over te

Van Dijck

komen, want blijkbaar zijn heel wat politici tegenwoordig zenuwachtig of bang voor hun eigen toekomst.

Ik stel deze vraag om uitleg omdat ik me vorige week boos heb gemaakt. Op 12 maart 2004 heeft deze commissie, waar ik geen lid van ben, de VRT bezocht. Ik heb de kans gekregen aan dit bezoek deel te nemen.

Ik heb in het verleden reeds meermaals schriftelijke vragen over het optreden van politici in allerlei spel- en amusementsprogramma's gesteld. Ik was op 12 maart 2004 dan ook blij en opgelucht de heer Mary te horen verklaren dat de VRT een nieuwe gedragscode had ingevoerd voor de eigen programma's en voor de programma's die de omroep buitenshuis laat maken.

Als ik de toelichting van de heer Mary goed heb begrepen, is deze gedragscode op drie verschillende programmaniveaus van toepassing. Het eerste niveau omvat alles wat met nieuws en met duiding te maken heeft. In programma's als het journaal, Terzake en Villa Politica blijft de journalistieke deontologie de hoofdrol spelen. Hierover heb ik in het verleden overigens nooit vragen gesteld. Het tweede niveau omvat de infotainmentprogramma's. Als voorbeelden heeft de heer Mary in dit verband naar De Laatste Show en andere praatprogramma's verwezen. Het derde niveau betreft de zogenaamde informatieve ontspanning. Dit niveau omvat quizprogramma's en zelfs allerlei films en soaps.

Met betrekking tot infotainment wil de VRT zeer omzichtig met de aanwezigheid van politici omspringen en naar een evenwicht streven dat alle strekkingen aan bod laat komen. Vooral met het oog op de komende verkiezingen wil de VRT de nodige voorzichtigheid aan de dag leggen. Inzake spelletjes en amusement luidde hun stelling duidelijk dat men geen politici zou opvoeren indien dit niet nodig was. Ik had het idee dat men hierop zeer scrupuleus wilde toezien. Een maand later was mijn verbazing dan ook groot toen ik zag dat er weinig of niets was veranderd. Politici maken nog steeds deel uit van spelletjesprogramma's. Er worden trailers gemaakt over politici, die avonden lang op de buis komen. Vorige week heeft een andere zender dan de openbare blijkbaar wel politici geweerd uit zijn programma's, zoals 'Recht van antwoord'. Ik ben hier echter niet om het te hebben over VTM, maar over de openbare omroep, want die werkt met overheidsmiddelen.

Mijnheer de minister, hoe zit het nu eigenlijk met deze gedragscode? Heeft men ons op 12 maart wat op de mouw gespeld? Ik heb ondertussen vernomen dat men blijkbaar toch een aantal zaken aan het onderzoeken is. Wat houdt deze gedragscode nu eindelijk in? Schat ik dit verkeerd in? Staat die gedragscode überhaupt op papier? We hebben op 12 maart in elk geval geen tekst gekregen. Wie waakt over de naleving van die code? Indien die code toch niet wordt nageleefd, op 1 maand tijd na de aankondiging ervan, dan rijst de vraag hoe dat komt. Wie is daarvoor verantwoordelijk? Hoe reageert u hierop? Niet u, maar de gedelegeerd bestuurder zelf heeft ons willen diets maken dat er een nieuwe gedragscode is. U bent evenwel de bevoegde minister. Ik heb een brief geschreven aan de heer Mary, waarin ik mijn ongenoegen duidelijk heb geuit. Ik heb een kopie daarvan gezonden naar de commissievoorzitter. Ik hoop dat u enige duidelijkheid kunt scheppen.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, ik wil me graag aansluiten bij de vragen van de heer Van Dijck. We moeten "nog 52 keer slapen" voor de verkiezingen er zijn. Waarom noem ik expliciet dat cijfer? Deze commissie heeft een bezoek gebracht aan de VRT en we werden er goed ontvangen. Het bezoek was goed voorbereid.

Mijnheer Van Dijck, we hebben inderdaad geen teksten gekregen, maar als ik me goed herinner, is er wel verklaard dat die nieuwe gedragscode slechts 40 dagen voor de verkiezingsdatum zou ingaan. Volledig zeker ben ik daar echter niet van.

Mijn fractie deelt de bekommernis van de heer Van Dijck. Als er inderdaad nu sprake is van 40 dagen, dan vind ik dat we dit in de toekomst moeten uitbreiden tot de werkelijke sperperiode van de campagne. Die ging in op 13 maart. Ik vind dat die ook moet gelden voor de openbare omroep.

Mijnheer de minister, tijdens de paasvakantie was ik aanwezig bij een aantal wielervedstrijden. We hebben elkaar daar meermaals ontmoet. Het is me daar telkens opgevallen dat de sponsors die meerden op het einde van de rit onmiddellijk berekenen hoeveel hun merk in beeld was geweest en hoeveel dat waard was. Het is goed dat die sperperiode vanaf 13 maart er is, maar intussen lopen er op de VRT spelprogramma's waarin politici opdraven en zich sympathiek maken. Dat drijft hun waarde ook op. Dat is concurrentievervalsing. De VRT werkt met twee maten en twee gewichten en

Decaluwe

daar til ik heel zwaar aan. Als men als politicus een nieuwsfeit aanbrengt, dan lijkt het me de normaalste zaak van de wereld dat ook de bron wordt vermeld, dus de partij en de politicus. Onze perswoordvoerder volgt dat op de voet. We hebben al een paar keer meegemaakt dat, wanneer we bellen naar de VRT, zowel televisie als radio, ze daar vinden dat dit te gevoelig ligt, gezien de nakende verkiezingen, en dus de bron niet vermelden. Als dit principe geldt voor ernstige zaken, dan geldt het ook voor infotainment. Nu worden op een subtiele wijze bepaalde mensen geweerd, terwijl anderen vrij spel krijgen en zo hun waarde kunnen opdrijven.

Het feit dat de nieuwsdienst met twee maten en twee gewichten werkt, moet worden onderzocht. Wij zijn in elk geval van plan dit te doen, na de verkiezingen. Of we nu in de meerderheid of in de oppositie zitten, wij gaan uitzoeken hoe de zenders verplicht kunnen worden om aan bronvermelding te doen. Er is een hele wetgeving inzake de auteursrechten. Welnu, dat geldt ook voor politici. Als ze werk verrichten in een bepaald dossier, en dat wordt een nieuwsitem, dan moet dit worden vermeld, zoals dat ook in de kranten gebeurt. Dat geldt dus ook voor televisie en radio. Mijn fractie kan tientallen voorbeelden geven waarin dit niet gebeurd is. Misschien geldt dat ook voor andere partijen, al dan niet meer of minder.

De openbare omroep heeft meer dan wie ook de taak het normale politieke werk te belichten en niet mee te doen met shows. Ik stel vast dat de commerciële omroep die taak blijkbaar wel vervult. Moet de commerciële omroep nu het voorbeeld geven aan de openbare omroep op dat vlak? Dan breekt mijn klomp. De indruk wordt gewekt dat het allemaal in orde is, met die deontologische code. Ik dacht dat men het wel had over een termijn van 40 dagen, maar misschien gold die niet voor spelletjesprogramma's. De openbare omroep houdt binnenkort een conclaaf. Ze moet zich ook over dit punt grondig bezinnen. Anders komen er politieke problemen: elke partij moet correct worden behandeld. Dit is een gevoelige periode. Ik gaf daarnet het voorbeeld van de sponsors en voor de politiek geldt hetzelfde.

De N-VA heeft al meermaals gepleit voor het decretaal opleggen van een code. Normaal zouden we niet moeten ingrijpen, want de VRT heeft een deontologische code. Welnu, mijnheer Van Dijck, wat de situatie na de verkiezingen ook moge zijn,

ik wil u uitnodigen om samen met ons een decreet-tekst in te dienen waarin die verplichting is opgenomen. Dat is de eenvoudigste methode om correctheid te waarborgen.

Mijnheer de minister, ik richt mijn pijlen niet op u, maar u bent wel verantwoordelijk voor de media. De openbare omroep moet het goede voorbeeld geven. U weet dat in kiescampagnes alles meer dan ooit wordt afgewogen op een weegschaaltje. Twee maten en twee gewichten zijn dus niet geoorloofd. Er worden geen bronnen vermeld, maar tegelijk kunnen de heren Sterckx en Dedecker sympathiek overkomen in 'De slimste mens ter wereld'. Dat is allemaal meegenomen in de mediacampagne. De heer Dedecker is voor mij een rechtstreekse concurrent in West-Vlaanderen. Die krijgt er vanavond stemmen bij, terwijl andere parlementsleden uit die kiesomschrijving, die normaal parlementair werk doen waarvan men de bron niet vermeldt, niet aan bod komen. Ik noem dat regelrechte concurrentievervalsing. Daaraan moet paal en perk worden gesteld.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, ik wens nog een verduidelijking te geven. Op één punt ben ik het niet eens met de heer Decaluwe. Wat de spelprogramma's betreft, was duidelijk gezegd dat die los moeten worden gezien van de sperperiode.

Mijnheer Decaluwe, u hebt net gezegd dat de sperperiode is gestart op 15 maart. Als ik reclamebureaus en professoren die vertrouwd zijn met communicatie en advertenties hoor, dan zeggen ze dat de weerslag van 1 minuut tv gelijk staat met die van het bedelen van 300.000 folders. Om hetzelfde resultaat te bekomen als een premier die gedurende 40 minuten deelneemt aan een tv-programma, moet een kandidaat dus 12.000.000 folders bussen! Ik mag dat echter niet doen, anders zit ik ver boven mijn budget.

Ik heb problemen met het democratisch gehalte van dit alles. Ik moet de heer Geudens van Gazet van Antwerpen bijna gelijk geven. In zijn editoriaal heeft hij geschreven dat de hele Europese Unie op haar achterste poten staat als het gaat over hoe de media omgaan met president Poetin. En ik dacht toch dat Rusland geen communistisch land meer was.

Ik pleit ervoor dat het gezond verstand primeert. Mijnheer Decaluwe, daarin treed ik u wel bij. De openbare omroep zou het goede voorbeeld moeten geven.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, omdat ik in een andere commissie een vraag om uitleg had, kon ik hier niet tijdig aanwezig zijn. Ik zal trachten niet in herhalingen te vallen.

Mijnheer Van Dijck, ik heb met erg veel aandacht uw vraag gelezen. Ik sluit me aan bij het standpunt dat u en de heer Decaluwe hebben verwoord. Meer nog dan de commerciële tv, heeft de openbare omroep de plicht, die trouwens decretaal is vastgelegd, om zich te houden aan objectiviteit, onafhankelijkheid en neutraliteit. Dat principe moet 365 dagen per jaar worden nageleefd.

Als we een analyse maken van de optredens van politici, niet alleen in spelprogramma's maar ook in informatieve en nieuwsprogramma's, dan stellen we een absolute wanverhouding vast. Het zijn steeds dezelfde partijen die aan bod komen.

De principes van objectiviteit en neutraliteit moeten zeker in een verkiezingsperiode bijzonder strikt worden gevolgd door de openbare omroep. Er werd hier verwezen naar de commerciële omroep, die een voorbeeldfunctie wil vervullen voor wat het optreden van politici in allerlei spelprogramma's betreft. Mijnheer de minister, het is belangrijk dat u als beleidsverantwoordelijke de openbare omroep wijst op de plicht van neutraliteit en objectiviteit.

De heer Van Dijck heeft enigszins een karikatuur gemaakt van de impact van de tv. Over de grond van de zaak heeft hij echter volledig gelijk. Als wij ons moeten houden aan een aantal zeer strikte regels – en ik heb daar geen probleem mee – dan moet ook de openbare omroep tijdens de periode het optreden van politici zeer omzichtig benaderen. Zeker als het gaat om spelprogramma's moet de omroep weigeren om tijdens de periode de politici op te voeren.

Mijnheer de minister, ik denk dat we het erover eens kunnen zijn dat die programma's helemaal niets te maken hebben met informatie of politiek. Ze hebben enkel tot doel om een select clubje van politici van dezelfde partijen de gelegenheid te geven om zich populair te maken in programma's waarnaar mensen graag kijken. Sommige mensen hebben inderdaad graag dat een of andere politicus daar de clown komt uithangen. Tijdens een verkiezingsperiode mag een openbare omroep zich daarvoor echter niet laten gebruiken.

De heer Jo Vermeulen, voorzitter : Mijnheer de minister, geachte collega's, toen we een bezoek brachten aan de VRT, was ik onder de indruk. Het is me wel duidelijk geworden dat het om twee totaal verschillende zaken gaat. In de perceptie vallen ze wel samen. Enerzijds zijn er de gedragscodes en regels over infotainment, en het optreden van politici daarin. De VRT heeft hierover een voorstel gedaan, dat ze ook heeft toegelicht. De omroep wil het ook toepassen. Anderzijds moeten we ook rekening houden met de journalistieke deontologie, die daaraan ontsnapt. De baas van de tv heeft daarop geen greep. Hij is immers niet de hoofdredacteur.

Het is belangrijk om beide zaken te onderscheiden. Bij de kijker en bij ons, betrokkenen, komen ze echter samen over. Het gaat over hoe de politici worden behandeld, opgevoerd, welke ruimte ze krijgen in programma's. De vraag van de heer Van Dijck ging over de toepassing van de regels bij infotainment. Over de journalistieke deontologie zal er in de toekomst nog worden gedebatteerd, ook in deze commissie. Minister Van Grembergen heeft het debat geopend via zijn bedenkingen over Villa Politica. Hij had het daarbij over journalistieke deontologie en niet over het optreden in infoprogramma's. Voor de helderheid van het debat en om een oplossing mogelijk te maken, moeten we beide uit elkaar houden.

De VRT was zich bewust van het probleem, wil er een en ander aan doen en heeft een vrij gedetailleerd voorstel geformuleerd. Ik heb begrepen dat het zal worden besproken met de raad van bestuur tijdens de bezinningsdagen zodat het een hanteerbaar instrument wordt.

Minister Keulen heeft het woord.

Minister Marino Keulen : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, deze vraag heeft de heer Van Dijck al heel wat reclame opgeleverd in de krant. In het Belang van Limburg staat naast het artikel over dit onderwerp een grote foto van hem.

Ik zal eerst een aantal algemene bedenkingen maken. We zitten in een heel moeilijke periode. Eén jaar na de vorige verkiezing volgt er al een nieuwe. Wanneer moet er eigenlijk met een periode worden begonnen ? Ze vastleggen op 1 januari ligt moeilijk, ook voor de programmamakers. Vlaanderen is niet zo groot. Het aantal bekende Vlamingen is ook niet zo groot. Men komt al vrij snel bij de politici uit. Ik wil de zaak daarmee niet relativiseren.

Keulen

Ik wil er tevens op wijzen dat een aantal programma's op voorhand worden ingeblikt. Op dit ogenblik worden die programma's bekeken voor ze worden uitgezonden. De heer Decaluwe heeft hieraan trouwens al eens een interpellatie gewijd. Om ontsporingen te voorkomen, worden alle programma's op voorhand bekeken.

Er is wel nog geen algemeen overzicht. Zo zou het in theorie mogelijk zijn dat iemand als de heer Van Dijk eerst aan een quizprogramma deelneemt, vervolgens in De Laatste Show wordt opgevoerd en, ten slotte, in het laatavondjournaal komt klagen over de aanwezigheid van politici in spelletjes en quizen. Op dit ogenblik heeft niemand een globaal overzicht en kan niemand voorzien dat de heer Van Dijk op die avond in drie verschillende programma's op het scherm komt. Hierop moet in de toekomst een beter toezicht worden gehouden.

De richtlijnen zijn uitgevaardigd omdat de openbare omroep zich bewust is van het delicate karakter van heel deze operatie. Ik zal er trouwens voor zorgen dat alle leden van deze commissie deze richtlijnen ontvangen. De kracht van de richtlijnen bestaat eruit dat ze niet enkel worden toegepast, maar dat de VRT er ook mee naar buiten durft te komen.

De openbare omroep heeft recent richtlijnen opgesteld met betrekking tot de aanwezigheid van politici in infotainment- en entertainmentprogramma's. Deze richtlijnen zijn aan de interne programmamakers en aan de externe programmahuizen bezorgd. Zoals de voorzitter reeds heeft gezegd, moeten we een duidelijk onderscheid maken tussen deze programma's en de pure informatieprogramma's, die door de nieuwsdiensten worden geproduceerd.

De VRT heeft dit initiatief genomen omdat voor info- en entertainmentprogramma's geen algemeen referentiekader bestond dat het optreden van politici regelde. De nieuwe richtlijnen zijn algemeen geldend. Ze zijn van toepassing op alle info- en entertainmentprogramma's van de televisie- en radiozenders en op de on-lineprogrammatie. Wat de aanwezigheid van politici in info- en entertainmentprogramma's betreft, streeft de VRT naar diversiteit tussen de verschillende maatschappelijke stromingen die een verdraagzame, democratische en pluralistische samenleving verdedigen.

De richtlijnen stellen duidelijk dat info- en entertainmentprogramma's geen forum voor harde politieke stellingnames zijn. Bij de opname van pro-

gramma's waarin politici optreden, moet bovendien steeds de nodige professionaliteit aan de dag worden gelegd en moeten de kwaliteitsnormen en de waarde van de netten worden gerespecteerd. Tijdens de sperperiode voor de verkiezingen mogen politici enkel in informatieve programma's verschijnen. Het gaat hier specifiek om nieuws- en duidingsprogramma's die onder de redactionele bevoegdheid van de nieuwsdiensten van de VRT worden geproduceerd.

De gedragscode is op 15 maart 2004 in voege getreden. De algemene directies van de radio en van de televisie waken over de naleving van de richtlijnen.

De sperperiode voor de komende verkiezingen vangt aan op maandag 10 mei en loopt tot zondag 13 juni 2004. Deze periode is niet in het kader van de nieuwe richtlijnen tot stand gekomen. De VRT heeft steeds een periode van 40 dagen in acht genomen. De hier aangehaalde optredens van een aantal politici hebben voor de sperperiode plaatsgevonden. Bovendien ging in het geen van de aangehaalde gevallen om een dragende rol en hebben de betrokken politici in deze programma's geen harde politieke uitspraken gedaan.

De keuze om bepaalde politici in bepaalde programma's te laten verschijnen, is de verantwoordelijkheid van de programmamakers. De VRT streeft naar diversiteit en naar evenwicht. Er is evenwel geen contingertering per programma. Wie precies wordt uitgenodigd, valt onder de verantwoordelijkheid van de programmamakers. Het streven naar diversiteit moet doorheen hele programmareeksen of doorheen de hele programmering op een net wordt gerealiseerd.

De daarnet aangehaalde optredens van politici zijn op geen enkele manier in strijd met de nieuwe richtlijnen van de VRT. De openbare omroep heeft me bovendien verzekerd dat de richtlijnen scrupuleus zullen worden uitgevoerd en toegepast.

Mijnheer Van Dijk, ik wil hier benadrukken dat ik uw bekommernis deel. Zoals steeds, probeer ik me in dit verband neutraal op te stellen. Hoewel de situatie op dit ogenblik niet is ontspoord, gaat het hier om een belangrijke zaak. We moeten dit in de gaten houden. We moeten op alle vlakken gevoel voor verhoudingen hebben.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : Ik zou de minister willen danken voor zijn antwoord, maar ik blijf toch met een paar opmerkingen zitten. Sommige program-

Van Dijck

ma's voeren een politicus 52 dagen voor de verkiezingen gedurende 40 of 50 minuten als een vedette op. Een programmamaker als de heer Alloo vraagt zich terecht af waarmee politici zich bezighouden. Hij is van mening dat politici een beleid moeten voeren en dat programmamakers programma's moeten maken. Ik ben het hiermee eens. Laten we ons met politiek bezighouden en laat hij zich met programma's bezighouden. Op die manier zou er geen probleem zijn. De problemen ontstaan wanneer de programmamakers zich met politiek bezighouden.

We mogen nooit vergeten dat dit land op één vlak fundamenteel verschilt met de andere West-Europese landen. We mogen dit verschil niet onderschatten. Dit land kent een opkomstplicht. In andere landen brengen enkel de politiek bewuste mensen een stem uit. Wat mij betreft, mag iedereen politiek bewust zijn. Ik zou dat nog het liefst hebben. Ik vind zelfs dat we inspanningen moeten leveren om iedereen politiek bewust te maken.

De realiteit is dat mensen die de politiek niet volgen, worden opgeroepen om een stem uit te brengen. Deze mensen volgen het nieuws niet en kijken niet naar programma's als Villa Politica. Ze kijken wel naar programma's die niets met politiek te maken hebben. Ik ben ervan overtuigd dat dit tot vertekende verkiezingsresultaten leidt.

Ik verdedig deze stelling vanuit een democratische gevoeligheid. Het gaat er niet over mezelf of over iemand uit mijn partij. Ik wil de zwartepiet niet doorschuiven. Dat is te gemakkelijk. Het gaat me hier om een democratische bekommernis.

Ik vind het vreemd dat net diegenen die anderen met de vinger wijzen als het over de democratie gaat, op dit vlak vaak zelf over de schreef gaan. Wie zich correct wil opstellen en een grote verdediger van de Democratie, met hoofdletter D, wil zijn, moet zelf ook een behoeder van diezelfde demo-

cratie zijn. Dat is het laatste wat ik hierover voorlopig kan zeggen.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Ik wil me volkomen aansluiten bij de woorden van de heer Van Dijck. Dit is fundamenteel. De openbare omroep moet zijn rol spelen, wat hij vandaag niet doet. De omroep werkt met twee maten en twee gewichten. Daarom moet de sperperiode worden uitgebreid tot 13 maart, het begin van de sperperiode van de campagne. Televisie is immers uiterst belangrijk. Ik verwijs opnieuw naar mijn vergelijking met de sponsors van wielrenners. Als de heer Verhofstadt of de heer Sterckx in een aantal populaire programma's rustig hun gang kunnen gaan, op een zachte manier, dan levert dit hun stemmen op. Dit is concurrentievervalsing.

We hebben in deze commissie het voorbeeld gekend van de lijst van populaire politici waarin een partijvoorzitter niet was opgenomen. Het was de heer Stassen die dit toen heeft gesignaleerd. Dat was een fundamentele fout van degene die de lijst heeft opgemaakt. We hebben daar informeel gezamenlijk tegen gereageerd. De openbare omroep heeft daar geen rol in te spelen. Toch doet hij het. We hebben gevraagd dat men dit niet meer zou doen. Dit werkt immers concurrentievervalsing. Ik wijs er op dat de halvering van de lijststem het gewicht van televisieoptredens nog doet toenemen. Het doet er toe of men als politicus in een peiling is opgenomen en telkens de voorpagina van de kranten haalt. Een parlementslid wordt vandaag niet meer naar waarde geschat op basis van zijn parlementaire werk, maar louter op basis van televisieoptredens. De openbare omroep heeft een verpletterende verantwoordelijkheid terzake.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.32 uur.*
